

IV. SEMNAL

DREPTURILE PERSOANELOR CU AUTISM

În perioada 1-5 aprilie a.c. Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO), mecanism independent de monitorizare a implementării Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, a desfășurat campania intitulată „Săptămâna de conștientizare a autismului”, organizată nivel național în centre, precum București, Județul Prahova, Județul Neamț și a cărui scop a fost de a atrage atenția asupra importanței integrării persoanelor cu autism în societate, asupra respectării și promovării drepturilor acestora și nevoia de a depăși barierele pentru a avea o societate inclusivă. Totodată, un element important din cadrul campaniei a fost și cunoașterea și promovarea Convenției.

La București, IRDO a marcat ziua de 2 aprilie, Ziua Internațională de Conștientizare a Autismului, printr-o dezbatere organizată în colaborare cu Direcția Protecția Persoanelor cu Handicap. La eveniment fiind prezenți reprezentanți ai unor instituții guvernamentale și neguvernamentale, cadre universitare, cercetători, precum și studenți.

În deschidere, s-a prezentat istoricul și semnificația acestei zile, stabilită în urmă cu cinci ani prin Rezoluția nr.62/139 a Adunării Generale a ONU, fiind subliniat rolul Organizației Națiunilor Unite în promovarea drepturilor la bunăstare a celor cu dizabilități, inclusiv pe cele ale copiilor cu dizabilități progresive.

Dl. Florin Saghî, ministru consilier în Ministerul Afacerilor Externe, a prezentat mesajul Secretarului General ONU, cu prilejul acestei zile, mesaj în care se precizează că „este necesară acordarea unei atenții internaționale pentru abordarea problemei stigmatizării, a lipsei de conștientizare și a lipsei unor structuri adecvate de sprijin” pentru cei care se confruntă cu această afecțiune. Secretarul General ONU, Ban Ki-moon a precizat în mesajul domniei sale că „pe data de 23 septembrie 2013 Adunarea Generală ONU va găzdui o întâlnire la nivel înalt pentru a aborda problema celor mai mult de un miliard de persoane

cu dizabilități, inclusiv pe a celor cu autism și tulburări din spectrul autismului”

În cadrul simpozionului IRDO au prezentat comunicări d-na Ana Neagoe, director adjunct, Direcția Protecția Persoanelor cu Handicap și dl. Dinu Țepeș, consilier, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, dl. Valeriu Rendec, director adjunct IRDO, d-na Mihaela Scarlat, cert. șt., d-na Daniela Albu, cercet. șt., d-na Vicenția Duțescu, d-na Ruxandra Mitică, dl. Marius Mocanu, redactor șef IRDO ș.a. Doamna prof. univ. dr. Irina Zlătescu a prezentat situația persoanelor cu dizabilități din România, a vorbit despre stadiul implementării Convenției ONU cu privire la Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și a prezentat exemple concrete de cazuri de tineri cu dizabilități care au reușit să se integreze într-o viață socială normală, o parte dintre aceștia participând chiar la diverse competiții și obținând rezultate olimpice.

A urmat o amplă dezbatere cu grupurile de studenți și doctoranzi participanți la simpozion, moderată de dl. dr. Adrian Bulgaru, șef sector formare IRDO, în cadrul căreia s-au pus foarte multe întrebări și s-au adus în discuție o serie de acțiuni atât guvernamentale cât și ale societății civile privind persoanele cu dizabilități și dreptul lor de a avea viață socială.

Cu prilejul acestui eveniment a avut loc și lansarea volumului „*Nediscriminare, autonomie, incluziune – Instrumente privind drepturile persoanelor cu handicap și jurisprudență în materie*”, elaborat în cadrul Institutului Român pentru Drepturile Omului. Scopul principal al acestui volum fiind promovarea instrumentelor internaționale, regionale și naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități precum și a jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului, cazuri cu privire la România.

Carmen Năstase

ECOLOGIA SECOLULUI XXI - PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE

În perioada 4-5 aprilie 2013, s-a desfășurat Conferința internațională cu tema „Ecologia secolului XXI. Provocări și perspective”, organizată de Universitatea Ecologică din București (UEB), cu participarea cercetătorilor Institutului Român pentru Drepturile Omului și ai altor instituții din România și din alte state. Manifestarea a făcut parte din ciclul de activități desfășurate cu prilejul împlinirii a 23 de ani de la înființarea acestei universități unice în spațiul European.

La manifestarea științifică la care ne referim au participat personalități ale mediului academic, experți din domeniul protecției mediului, ecologiei, reprezentanți ai unor instituții reprezentative din țară și din străinătate, cadre didactice, cercetători și studenți ai universității. Lucrările Conferinței au fost deschise de domnul profesor universitar doctor Mircea Duțu, președintele UEB, care a făcut referire la perspectiva schimbării atitudinii față de ecologie, cu impact asupra calității vieții și a restructurării mediului socio-economic românesc. În deschiderea conferinței a luat cuvântul și domnul profesor universitar Dolphi Drimer, primul rector al UEB, domnul academician Constantin Bălăceanu Stolnici, care a lansat un mesaj optimist

pentru tânăra generație subliniind că viitorul omului este primordial condiționat de mediu și nu de factorul genetic, iar domnul Cristian Socol, consilier de stat, consilier al Primului ministru a apreciat rolul însemnat al industriilor strategice, inovative și ecologice.

Printre numeroasele lucrări ce s-au bucurat de un interes deosebit prezentate în cadrul plenului conferinței și care au completat aspectele abordate cu dimensiunile psihosociale și juridice ale demersurilor eco-științifice se numără și cele elaborate de: prof. univ. dr. Alexandru Țiclea, prof. univ. dr. Petre Buneci, prof. univ. dr. Irina Zlătescu, prof. univ. dr. Maria Fodor, prof. univ. dr. Marioara Iordan, prof. univ. dr. Grigore Nicola, prof. univ. dr. Nicolae Gâldean, asist. univ. dr. Andrei Duțu Buzura, asist. univ. dr. Bogdan Buneci ș.a.

Lucrările s-au bucurat de un interes deosebit din partea celor prezenți. S-au remarcat comunicările din domeniul bioeticii, psiho-ecologiei, comunicării virtuale, eco-eficienței, prevenirii și controlului integrat al poluării mediului, impactului globalizării asupra mediului-bancar, reflectării evenimentelor ecologice în media, sportului și integrării sociale.

Olivia Florescu

PROVOCĂRILE SECOLULUI 21 ÎN DREPT ȘI ÎN ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ

În perioada 11-12 aprilie 2013, în cadrul Universității „Petru Maior” din Târgu Mureș s-a desfășurat ediția a 2-a a Conferinței Internaționale cu tema „Provocările secolului 21 în drept și administrație publică”, organizată de Departamentul de Drept și Administrație Publică din cadrul Universității „Petru Maior” în colaborare cu Fundația „Pro Iure” și în parteneriat cu Consiliul Local și Primăria Târgu Mureș, Consiliul Județean Mureș și universități din Franța, Ungaria și Italia.

Lucrările conferinței s-au desfășurat în secțiunile de drept public, drept privat, administrație publică, insolvență și antreprenoriat, la care au participat peste 120 de specialiști în domeniu din țară și din străinătate. De asemenea, pe parcursul desfășurării conferinței au fost organizate ateliere în domeniul dreptului european, drepturilor omului, administrației publice și privind procedura medierii, precum și

procedura în fața Curții Penale Internaționale de la Haga.

S-au remarcat rapoartele elaborate de prof. univ. Jacqueline Morand-Deville (Franța), prof. univ. dr. Lucian Chiriac, prof. univ. dr. Dragoș Chilea, prof. univ. dr. Irina Zlătescu, prof. univ. dr. Genoveva Vrabie, prof. univ. dr. Emil Bălan, conf. univ. dr. Luminița Popescu, conf. univ. dr. Diana Iancu, conf. univ. dr. Paul Popovici, conf. univ. dr. Mircea Aurel Niță, conf. univ. dr. Elena Mihaela Fodor, cercet. șt. Ioana Vida ș.a.

De un interes deosebit s-au bucurat manifestările culturale ce au avut loc pe parcursul conferinței. Dintre acestea menționăm lansarea volumului „Drept european – 300 de întrebări”, a profesorului Dragoș Chilea, vernisajul expoziției de pictură a artistului plastic Radu Florea, precum și concertul de pian al doamnei Georgiana Fodor.

Mihail Enache

20 DE ANI DE ACTIVITATE A CONSILIULUI MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de activitate a Consiliului Minorităților Naționale (CMN), Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO) a organizat, în perioada 15-17 aprilie 2013, un ciclu de manifestări științifice în colaborare cu Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță.

Printre cele mai semnificative acțiuni desfășurate amintim de masa rotundă din 16 aprilie 2013, organizată de IRDO în colaborare cu Consiliul Minorităților Naționale și Asociația pentru Națiunile Unite din România. În acest context a fost prezentată activitatea CMN de la începuturi până astăzi fiind evidențiat cum, timp de 20 de ani, structura și importanța Consiliului au suferit modificări în funcție de interesele politice față de problematica minorităților naționale. S-a subliniat faptul că, încă de la înființare, CNM a avut ca parteneri Comisiile de drepturile omului ale

Parlamentului României, Institutul Român pentru Drepturile Omului, precum și unele organizații internaționale și a activat cu sprijinul guvernului pe probleme de minorități și pentru perfectarea legislației în domeniu, în vederea îndeplinirii condițiilor aderării României la Consiliul Europei, la NATO și la Uniunea Europeană.

Totodată, în cadrul dezbaterilor au fost făcute propuneri privind perfecționarea legislației în domeniu.

La reuniune au participat prof. univ. dr. Ianfred Silberstein, Ivan Trușter, prof. univ. dr. Irina Zlătescu, prof. univ. dr. Monna Lisa Magdo Belu, Emil Marinache, prof. dr. Rodica Șerbănescu, Mihaela Scarlat, Daniela Albu, Olivia Florescu, Carmen Năstase, dr. Adrian Bulgaru, Marius Mocanu, Mihail Enache, Ruxandra Mitică, Vicenția Dușescu, Elena Stancea ș.a.

Mihaela Scarlat

EFICIENȚA NORMELOR JURIDICE

Conferința internațională „Eficiența normelor juridice. De la teorie la practică” aflată la cea de a doua-a ediție a fost organizată de Facultatea de Drept a Universității „Dimitrie Cantemir” din Cluj-Napoca în colaborare cu Institutul Român pentru Drepturile Omului și alți parteneri și a avut loc în perioada 26-27 aprilie 2013. Evenimentul a reprezentat nu numai un moment dedicat domeniului drepturilor omului și al reflectării acestuia în preocupările lumii universitare, dar și un bun prilej de a inaugura seria de manifestări dedicate aniversării a 20 de ani de la Conferința Mondială a Drepturilor Omului de la Viena și de la adoptarea în cadrul Conferinței a Declarației și a Programului de acțiune, document de referință în lupta pentru promovarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. De altfel, acest document a fost deja denumit, în cadrul reuniunii finale a Conferinței, cea de-a doua Declarație Universală a Drepturilor Omului.

În acest context, domnul Florin Șaghi, ministru consilier în Ministerul Afacerilor Externe, a evidențiat rolul pe care l-a avut Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO) în cadrul Conferinței de la Viena, dar și importanța pe care a avut-o Colocviul internațional cu tema „Reforma

instituțiilor internaționale pentru protecția drepturilor omului” organizat de Institut în perioada 15-17 martie 1993, la București, prilej cu care a fost adoptată „Declarația de la București”, devenită ulterior document oficial al Adunării Generale a ONU¹. Eveniment considerat de Centrul ONU de la Geneva ca reuniune-satelit a Conferinței Mondiale a Drepturilor Omului.

S-a subliniat, de asemenea, că șefii de stat și de guvern din statele membre ale Consiliului Europei, care s-au reunit în perioada 8-9 octombrie 1993 tot la Viena, s-au pronunțat asupra necesității aplicării în practică a unei reforme organizaționale, dat fiind și contextul istoric marcat de schimbările petrecute pe continentul european începând cu 1989. Voința acestor reprezentanți, consemnată într-o Declarație comună, urma să se constituie pentru următorii ani, un principal ghid în ceea ce privește capitolul priorități ale Consiliului Europei. Reforma mecanismului de control și instituirea unei Curți unice a drepturilor omului, acordarea unei atenții sporite și grija pentru respectarea întocmai a drepturilor minorităților naționale precum și atitudinea fermă împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței au reprezentat

¹ A se vedea A/conf. 157/PC/42/Add. 8/27.04.1993.

principalele domenii de acțiune din perioada imediat următoare semnării Declarației.

Totodată participanții au apreciat faptul că manifestarea organizată în principal și găzduită de Facultatea de Drept din Cluj Napoca a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, a oferit posibilitatea de a privi spre trecut și de a judeca faptele unei istorii recente și, în același timp, foarte actuale, evoluția înregistrată de aceste linii directoare din „secolul religiei drepturilor omului” și până în prezentul marcat de numeroase schimbări, în plan geopolitic, economic și social, care s-au repercutat inevitabil și asupra Europei.

Din perspectiva acestei etape, a prezentului caracterizat de o sumă întregă de fenomene ce au o vocație globală cu consecințe preocupante pentru majoritatea populației, se poate constata că obiectivele Declarației adoptate acum 20 de ani sunt mai actuale ca niciodată și, în acest context, nu se poate trece cu indiferență peste contribuția și clarviziunea celor care au avut inițiativa întocmirii

și promovării unui astfel de document.

În continuare, lucrările conferinței s-au desfășurat în două secțiuni, respectiv drept privat și drept public. De asemenea, în cadrul conferinței au fost organizate și două ateliere ce au tratat teme ca: dreptul de autor - limite și excepții și individualizarea pedepsei.

În cadrul reuniunii s-au remarcat o serie de rapoarte, studii și cercetări elaborate de: prof. univ. dr. Gheorghe Boboș, membru în Consiliul general al IRDO, prof. univ. dr. Irina Zlătescu, prof. univ. Mircea Criste, Bruce Adamson, reprezentant ICC Geneva, conf. univ. Mihaela Fodor, decan al Facultății de Drept Cluj Napoca a Universității „Dimitrie Cantemir”, conf. univ. dr. Paul Popovici, lect. univ. dr. Alexandru Fărcaș, cercet. șt. Marius Mocanu, redactor șef al publicațiilor IRDO, cercet. șt. dr. Adrian Bulgaru, șef sector formare IRDO, cercet. șt. Ioana Vida ș.a.

Mihaela Scarlat

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FAMILIEI

Cu ocazia Zilei internaționale a familiei și Ziua familiei române, Institutul Român pentru Drepturile Omului a organizat o serie de manifestări științifice. Dintre acestea amintim dezbaterile cu tema „Familia creează valori, valorile creează familia” organizată de IRDO în parteneriat cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, Asociația Clubul de la Cheia și Asociația pentru Promovarea Drepturilor Familiei „Family Forum” (15 mai) și în perioada 18-20 mai s-a desfășurat masa rotundă cu tema „Familia română – demnitate-solidaritate” organizată în colaborare cu Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași și Asociația pentru Națiunile Unite din România. De asemenea, cu această ocazie IRDO a participat la masa rotundă cu tema „Drepturile și obligațiile familiei moderne române-problemele și provocările actuale” organizată de Radio România Antena Satelor în cadrul emisiunii „Magazin de vorbe” (15 mai).

Obiectivul central al manifestărilor a fost acela de promovare a valorilor unei familii sănătoase, a respectului față de diverse familii (monoparentale, cu persoane cu dizabilități, interetnice, familii adoptive etc). Totodată, cu acest prilej a fost

evidențiat și importanța familiei și locul acesteia în societatea actuală zdruncinată de diverse și profunde crize. Importanța familiei pentru sănătatea societății a evidențiat-o și Secretarul General ONU, Ban Ki-moon în mesajul său cu această ocazie, faptul că trebuie să conștientizăm că familiile susțin societatea, iar relațiile între generații duc această moștenire mai departe în timp, dar și faptul că este impetuos necesar de a reflecta asupra modului în care familiile sunt afectate de schimbările sociale și economice și ce poate realiza societatea pentru a consolida familiile.

De asemenea, cu acest prilej a fost lansat un proiect de program de activități consacrat împlinirii la 15 mai 2014 a 20 de ani de la declararea de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în anul 1994 Anul internațional al familiei și prin Hotărâre de Guvern Ziua familiei române. Dintre acțiunile propuse pentru anul viitor se numără dezbateri și întâlniri privind familia și educația, dar și diverse competiții de eseuri și artă având ca tematică „Familia”.

Mihaela Scarlat

ZILELE JURIDICE FRANCO-ROMÂNE

Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” Al Academiei Române și Societatea de Legislație comparată din Paris, alături de Facultatea de Drept și Științe Administrative din cadrul Universității Ecologice din București și cu concursul reprezentanților mai multor instituții precum Institutul Internațional de Drept, Expresie și Inspirație Franceză, Institutul European de Drept, Institutul Român pentru Drepturile Omului, Societatea română de drept comparat „Victor Dan Zlătescu” ș.a., au organizat la București, în perioada 31 mai – 1 iunie 2013, cea de a XVI-a ediție a *Zilelor juridice franco-române*. Eveniment cu tradiție, ce urmărește continuarea dialogului, a schimbului de experiență și de idei între specialiștii în drept români și francezi.

Zilele juridice franco-române au însemnat un moment important în reluarea colaborării și cooperării dintre cele două state în domeniul dreptului; colaborare care, după aproape 150 de ani de influență a dreptului francez asupra dreptului din țara noastră, a fost întreruptă după cel de al doilea război mondial.

Ediția din acest an a avut ca tema generală

„Patrimoniul”. În deschiderea reuniunii au luat cuvântul prof. univ. dr. Mircea Duțu, președinte al Institutului de Cercetări Juridice, prof. dr. Timothée Paris, academician Dan Berindei, vicepreședinte al Academiei Române, și prof. dr. Vlad Constantinesco.

În cadrul sesiunilor de lucru au fost dezbătute o serie de teme precum „Patrimoniul și demnitatea”, „Drepturile patrimoniale în regimul matrimonial”, „Patrimoniul statului versus patrimoniul unităților administrativ-teritoriale”, „Valorificarea patrimoniului istoric al instituțiilor culturale”, „Patrimoniul de mediu. Inovație și progres juridic”. Au prezentat comunicări și intervenții sau au moderat lucrările reuniunii științifice prof. dr. Marilena Uliescu, prof. dr. Flavius Antoniu Baias, prof. dr. Smaranda Angheni, prof. dr. Irina Moroianu Zlătescu, prof. dr. Aurélien Antoine, prof. dr. Dana Tofan, prof. dr. Timothée Paris, prof. dr. Simina, Tănăsescu, prof. dr. Frédérique Berrod, prof. dr. Judith Rochfeld, conf. Andrei Duțu Buzura, dr. Adrian Bulgaru, cercet. șt. Marius Mocanu ș.a.

Mariana Dumitru

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MEDIULUI

„Gândește-te, Mănâncă, Salvează: să reducem risipa de hrană”, aceasta a fost tema din acest an a Zilei Internaționale a Mediului, sărbătorită pe data de 5 iunie de către comunitatea internațională.

Așa cum preciza în mesajul său Secretarul General ONU, Ban Ki-moon, trebuie să conștientizăm că „Trăim într-o lume a belșugului, în care producția de hrană depășește cererea, și cu toate acestea 870 de milioane de oameni sunt subnutriți iar rahitismul la copii este o pandemie despre care se vorbește foarte puțin. Pentru a crea viitorul pe care îl dorim, trebuie să reparăm această nedreptate. Trebuie să asigurăm accesul la o hrană adecvată pentru toți(...) În momentul de față cel puțin o treime din toată producția de hrană nu reușește să circule de la ferme direct pe mesele oamenilor. Acest fapt reprezintă un afront la adresa celor înfomețați, dar reprezintă și o mare pierdere în ceea ce privește mediul și mai ales energia, pământul și apa”. Obiectivul ambițios pe care

Secretarul General ONU și l-a propus se numește „Foamete Zero” și a fost lansat anul trecut în cadrul Conferinței ONU pentru Dezvoltare Durabilă Rio+20.

Problemele cele mai acute sunt prăpastia și inegalitățile în privința foametei pe glob generată de pierderile masive și risipa pe de o parte, epidemiile, sărăcia și lipsurile de tot felul pe de altă parte. În secolul XXI mai există oameni înfomețați și rahitism în timp ce produsele din industria de catering și din gospodăriile țărilor dezvoltate sunt aruncate zilnic pe câmp degajând mari cantități de metan și gaze puternice cu efect de seră.

Cu prilejul Zilei Mediului, campania internațională „Gândește-te, Mănâncă și Salvează: să reducem risipa, pentru o conștientizare sporită și pentru găsirea unor soluții viabile atât pentru țările dezvoltate cât și pentru cele în curs de dezvoltare” a fost lansată de Programul ONU pentru Mediu,

Organizația ONU pentru Alimentație împreună cu parteneri din sectorul public și privat.

Institutul Român pentru Drepturile Omului a ales să celebreze participând în mod activ la această campanie internațională, prin crearea cadrului propice unei mai puternice conștientizări și informări cu privire la accesul la hrană pentru toți locuitorii planetei. IRDO în colaborare cu Asociația Română pentru un Mediu Sănătos, cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, Asociația „Family Forum” și cu Asociația Clubul de la Cheia a organizat o masă rotundă cu tema „Hrana pe glob și schimbările climatice” la care au participat organizații neguvernamentale, profesori universitari și doctoranzi.

În deschidere invitații au vorbit despre baza juridică a politicii de mediu și despre competențele Uniunii Europene în acest domeniu. Doamna Cristina Stuparu a împărtășit din experiența inedită pe care a trăit-o în Australia atât în calitate de reprezentant al guvernului României cât și în calitate de reprezentant onorific al IRDO, explicând lupta pe care oamenii de acolo o duc cu tornadele și condițiile climatice extreme precum și politicile de protecție pentru terenul agricol, și pentru proprietarii de ferme.

Pe lângă numeroasele instrumente de gestiune a mediului adoptate de către Comunitatea Europeană, precum eco audit (analiza impactului unor activități umane asupra mediului), etichetele de mediu (Regulamentul CEE nr 880/1992), ecotaxele asupra energiei și emisiilor de CO₂, există de asemenea reglementări și politici naționale în domeniu ale fiecărui stat membru, politici care tind spre o acțiune comună și armonizată privind protecția mediului. În acest context, s-a amintit în cadrul mesei rotunde Strategia Națională a României și Planul de Acțiune pentru conservarea biodiversității 2013-2020.

În iunie 1992, în cadrul Conferinței ONU privind Mediul și Dezvoltarea, un număr de 153 de state, inclusiv Uniunea Europeană, au semnat

Convenția ONU privind Diversitatea Biologică² care a intrat în vigoare pe 29 decembrie 1993. În anul 2010, Convenția a fost ratificată de 193 de părți și reprezintă astăzi cel mai important instrument internațional în coordonarea politicilor și strategiilor la nivel global privind conservarea biodiversității.

În Planul de Acțiune al României pentru conservarea biodiversității 2013-2020 – document dezbătut pe larg de participanții la masa rotundă – se precizează rolul important al acesteia în viața, cultura și spiritualitatea fiecărei societăți (folclor, artă, arhitectură, literatură, tradiții și practici de utilizare a terenurilor și resurselor). Valoarea estetică a biodiversității este o necesitate umană fundamentală, peisajele naționale aflându-se la temelia culturii și tradițiilor fiecărui popor în baza cărora trebuie să se dezvolte în mod firesc și sectorul turistic. Din punct de vedere etic, fiecare componentă a biodiversității are o valoare inestimabilă iar societatea umană are obligația de a asigura conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a resurselor.

S-au făcut cunoscute obiectivele campaniei internaționale din acest an. Cu sprijinul IRDO, o amplă informare asupra acestei campanii a avut loc în universități și școli desfășurându-se în parteneriat cu Fundația Adolescența din Ploiești.

Așa cum precizează Secretarul General ONU în mesajul său, „reducând risipa de hrană, putem economisi bani și resurse, putem minimaliza șocurile unor dezastre naturale sau ale altor neplăceri produse de mediu și ceea ce este și mai important, ne putem îndrepta spre o lume în care fiecare să aibă hrană suficientă”.

De asemenea, au fost dezbătute influențele pe care schimbările climatice le au asupra solului și implicit a producției de hrană pe glob și s-a precizat că politica privind protecția mediului se înscrie în obiectivele prioritare ale Uniunii Europene.

Daniela Albu

² România a ratificat Convenția prin Legea nr 58/1994, publicată în Monitorul Oficial, I, nr. 199 din 2 august 1994.

PROMOVAREA STATULUI DE DREPT ȘI A DREPTURILE OMULUI ÎN CONDIȚII DE AUSTERITATE ÎN EUROPA

Promovarea statului de drept în Uniunea Europeană a reprezentat titlul celei de a patra ediții a Simpozionului anual organizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, la 7 iunie 2013. Temele dezbătute au avut în vedere, în mod special, principalele aspecte ale drepturilor fundamentale în contextul statului de drept, inclusiv indicatorii operaționali corespunzători și valorificarea experiențelor existente în evaluarea și „măsurarea” statului de drept.

Evenimentul a demonstrat faptul că, în prezent, există posibilitatea de a se realiza progrese în îmbunătățirea statului de drept în Uniunea Europeană. Totodată, în cadrul discuțiilor, s-a convenit că, în ciuda tuturor dificultăților de a formula sensul statului de drept, o definiție cuprinzătoare sau cel puțin elementele sale esențiale trebuie să fie elaborate și stabilite în cadrul Uniunii. Din păcate elaborarea unei definiții complete nu este posibilă înainte de a dezvolta o evaluare.

De asemenea, s-a convenit că pentru a putea măsura obiectiv și eficient statul de drept în Uniunea Europeană trebuie să se identifice indicatori comprehensibili, care sunt acceptați, măsurabili și asupra cărora se poate acționa.

Experții participanți la această reuniune au evidențiat nevoia de date fiabile, independente și comparabile, fiind subliniat faptul că o mare varietate de surse de date există deja la nivel național, european și internațional. Desigur, acestea trebuie să fie interconectate și analizate pentru a furniza informații cu privire la situația statelor membre. Totodată, trebuie identificate domeniile în care datele și analiza acestora nu există încă.

Pe parcursul lucrărilor s-a evidențiat faptul că statul de drept ar trebui „măsurat” nu doar la nivelul statelor membre ale Uniunii ci și la nivelul

Uniunii Europene, ca entitate, și al instituțiilor sale.

În cadrul dezbaterilor participanții și-au exprimat speranța că discuțiile cu privire la statul de drept vor fi continuate. Totodată, s-a subliniat importanța de a implica organizații, cum ar fi instituțiile independente cu atribuții în domeniul drepturilor omului și societatea civilă, prin deschiderea unor astfel de discuții la nivel național. În final, organizatorii au atras atenția asupra nevoii de acțiune, de implicare a societății.

La câteva zile după această reuniune, la 13 iunie 2013, Grupul European al Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului a organizat seminarul „Austeritatea și Drepturile Omului în Europa”.

În cadrul acestei reuniuni științifice s-a analizat modul în care măsurile economice restrictive luate de statele europene au avut efect în combaterea deficitului financiar și impactul social al reducerii bugetului statelor Uniunii Europene, pornindu-se de la criza financiară care a afectat statele Uniunii.

Pe parcursul lucrărilor au fost urmărite trei tipuri de situații: situația din Grecia, din Spania și din Irlanda și urmările pe care le-au avut măsurile de austeritate luate asupra respectării drepturilor economice, sociale și culturale ale omului.

Este demn de remarcat că o preocupare importantă a participanților a fost modul în care statele își pot îndeplini obligațiile internaționale din domeniul drepturilor omului în condițiile actuale de austeritate.

Manifestarea a reunit experți din țările menționate mai sus dar și din celelalte state membre ale Uniunii Europene, reprezentanți ai Comisiei Europene, precum și experți independenți ai ONU care au încercat să găsească soluții pentru garantarea respectării drepturilor omului în această perioadă de criză.

Teodor Lorenz

DIN ACTIVITATEA AGENȚIEI PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (ADF) furnizează instituțiilor Uniunii Europene și statelor membre, expertiză în domeniul drepturilor omului în baza unor informații și dovezi solide privind situațiile la care se face referire. Scopul principal al Agenției este

de a contribui la asigurarea respectului deplin al drepturilor fundamentale pe întreg teritoriul Uniunii.

În acest scop, Agenția colectează și analizează date, oferă asistență și expertiză și contribuie la o mai mare conștientizare privind drepturile

fundamentale. Agenția activează în strânsă legătură cu Comisia Europeană, cu Parlamentul European și cu Consiliul Uniunii Europene. De asemenea, cooperează cu alte organizații internaționale precum Consiliul Europei, Organizația Națiunilor Unite (ONU), Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), cu guvernele statelor membre, cu Instituțiile Naționale pentru Drepturilor Omului și instituții academice specializate în domeniu.

În perioada aprilie –iunie 2013, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene a participat și organizat o serie de evenimente privind promovarea și protejarea drepturilor fundamentale în cadrul Uniunii Europene. Astfel, în cadrul mesei rotunde privind atitudinea împotriva romilor în Europa, organizată de guvernul suedez și Consiliul Europei, Agenția a fost invitată să prezinte activitatea și cercetarea întreprinsă în domeniu (10 aprilie 2013).

Agenția pentru Drepturi Fundamentale acționând și ca raportor european al ONU pentru drepturile LGBT a participat, prin dl. Morten Kjaerum, directorul ADF, la conferința „Drepturile omului, orientare sexuală și identitate de gen” (15 aprilie 2013).

Totodată, în această perioadă Agenția a organizat o serie de reuniuni ce au avut ca temă antisemitismul. Astfel, s-a discutat împreună cu părțile interesate asupra rezultatelor anchetei realizate de Agenție privind experiențele poporului evreu și percepțiile de anti-semitism, precum și acțiunile care pot fi întreprinse pentru combaterea acestui fenomen (16-17 aprilie 2013).

De asemenea, Agenția pentru Drepturi Fundamentale și-a exprimat îngrijorarea cu privire la exploatarea prin muncă a migranților, amintind ca exemplu cazul culegătorilor de căpșuni din Grecia ce au plătit cu viața doar pentru că au cerut să fie retribuiți pentru munca prestată. În opinia Agenției, statele membre trebuie să acționeze mai activ pentru a-și respecta obligațiile din Carta Drepturilor Fundamentale, de exemplu să combată discriminarea și exploatarea prin muncă. Astfel de practici nu numai că violează drepturile victimelor respective, dar în general și drepturile grupurilor vulnerabile precum și interesul unei societăți democratice.

ADF a organizat în perioada 25-26 aprilie 2013, cea de a 6-a reuniune a Platformei Drepturilor Fundamentale. Aceasta reprezintă canalul de

comunicare al Agenției cu peste 300 de organizații ale societății civile care lucrează pe o varietate de aspecte legate de drepturile fundamentale pe teritoriul Uniunii.

În ceea ce privește cooperarea cu Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului, ADF a participat la cea de a 26-a sesiune a Comitetului Internațional de Coordonare a instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului, de la Geneva. În cadrul acestui eveniment Agenția a susținut o prezentare a activităților desfășurate a rapoartelor studiilor și cercetărilor întreprinse în ultimul an. De un real interes fiind întâlnirea cu Grupul european al instituțiilor naționale (6-8 mai 2013).

Reprezentanții Agenției au luat cuvântul în cadrul Conferinței de la Oslo privind „Extremismul de dreapta și crima motivată de ură: Minoritățile sub presiune în Europa și nu numai”, organizată de către Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei (13 mai 2013).

De asemenea, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a susținut o prezentare pe tema „statisticile etnice, protecția datelor și bună practică în colectarea de date privind romii și călătorii” în cadrul seminarului cu tema „Etnie, drepturile omului și colectarea de date” (13 mai 2013).

Cu prilejul Zilei Internaționale împotriva homofobiei și transfobiei, Agenția a prezentat rezultatele celui mai recent studiu asupra infracțiunilor motivate de ură și discriminare față de persoanele ce sunt lesbiene, homosexuali, bisexuali și transsexuali (LGBT). Evenimentul a avut loc în cadrul unei conferințe organizate de guvernul olandez (17 mai 2013).

ADF a participat la lucrările celei de a 4-a Conferințe Internaționale a Forumului Global pentru combaterea antisemitismului. Agenția și-a adus contribuția în cadrul grupurilor de lucru privind combaterea antisemitismului în Europa și combaterea antisemitismului pe internet.

În perioada 22-24 mai 2013, a avut loc cea de a 17-a întâlnire a Consiliului de Administrație al Agenției. Consiliul, organism de planificare și monitorizare, are în componență câte o persoană independentă desemnată de fiecare stat membru, o persoană independentă desemnată de Consiliul Europei și doi reprezentanți ai Comisiei Europene.

Agenția a participat la lansarea Platformei societății civile din Uniunea Europeană pentru combaterea traficului cu ființe umane. Platforma își

propune să construiască și să ofere un forum organizațiilor societății civile pentru ca acestea să se angajeze la nivelul Uniunii în schimburi de experiență și o mai bună coordonare și cooperare între factorii cheie din domeniu (31 mai 2013).

ADF a organizat cea de a patra ediție a Simpozionului anual. Acesta a avut ca temă „Promovarea statului de drept în UE”, eveniment în cadrul căruia s-a analizat modul în care este reflectată implementarea principiului statului de drept în statele membre (7 iunie 2013).

Agenția pentru Drepturi Fundamentale și Curtea Europeană a Drepturilor Omului au lansat la Strasbourg manualul „Azilul, granițele și legea imigrării în Europa”. Lucrarea reprezintă rezultatul muncii comune dintre ADF și Curtea Europeană a Drepturilor omului (11 iunie 2013).

ADF a luat cuvântul în cadrul celei de a 5-a reuniuni a școlii de vară pe tema legii internaționale cu privire la persoanele cu handicap (17-22 iunie 2013).

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a luat cuvântul în cadrul unei dezbateri cu ocazia celei de a 8-a Platforme europene pentru incluziunea romilor subliniind importanța colectării de date, precum și cea a monitorizării rezultatelor politicilor și măsurilor de integrare a romilor (27 iunie 2013).

Raportul anual de activitate. Agenția a lansat oficial, pe 18 iunie 2013, raportul său anual de activitate. Documentul trece în revistă principalele realizări ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene în anul 2012. Astfel, raportul se referă la furnizarea de consiliere bazată pe dovezi solide și pe date comparative privind drepturile fundamentale precum și colaborarea îndeaproape cu instituțiile Uniunii în domenii ca tratamentul aplicat cetățenilor țărilor terțe la trecerea granițelor Uniunii Europene, pe mare, pe uscat sau pe calea aerului. În acest context ADF a colaborat cu Agenția UE Frontex și cu Biroul European de Sprijin pentru Cererile de Azil,

sprijinindu-le în efortul lor de a respecta drepturile fundamentale și asistându-le în plan operațional, oferind cursuri pentru polițiștii de frontieră și contribuind la îmbunătățirea procedurilor de acordare de azil pentru minori.

Cu privire la protecția datelor cu caracter personal, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a realizat un studiu privind redresarea mecanismelor ce vin în sprijinul activității Comisiei Europene și a autorităților naționale. De asemenea, Agenția are în pregătire împreună cu Curtea Europeană a Drepturilor Omului un manual pentru judecători privind legea europeană a protecției datelor.

Un studiu pilot cu privire la romi a fost realizat în cursul anului 2012. Rezultatele acestui studiu au fost folosite de către Comisia Europeană la evaluarea strategiilor naționale de îmbunătățire a situației socio-economice a romilor și a protecției drepturilor fundamentale ale acestora. Agenția a creat un grup de lucru, format din 11 state membre, pentru o mai bună monitorizare a strategiilor naționale de implementare în cadrul Uniunii Europene. Totodată, Agenția a colaborat cu Consiliul Europei, cu organizații ONU și Banca Mondială pe probleme de integrare a romilor.

În noiembrie 2012, ADF a lansat două rapoarte privind crimele motivate de ură, rapoarte ce oferă o analiză comparată a cadrului legal existent și a experiențelor individuale de comitere a unor crime motivate de existența unor prejudecăți. Aceste studii arată că victimele și martorii crimelor motivate de ură se ferească să raporteze faptele la care au asistat fie autorităților fie organizațiilor societății civile. Prin intermediul acestor rapoarte, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a sprijinit eforturile Uniunii de a îmbunătăți statisticile și de a oferi consiliere autorităților naționale, precum și posibilitatea cunoașterii de bune practici din statele membre.

Daniela Albu

• NOTE, CRONICI, RECENZII

JACQUES ATTALI: DEMAIN, QUI GOUVERNERA LE MONDE?, LIBRAIRIES ARTHEME FAYARD, 2011, 438 PAGINI

Economist, scriitor și profesor, fost consilier al președintelui François Mitterrand și primul președinte al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Jacques Attali a publicat mai mult de patruzeci și cinci de cărți: eseuri, nuvele, romane, memorii.

Cartea de față, a cărei primă ediție a apărut la aceeași editură în 2010, se înscrie în bogata bibliografie eseistică a autorului, referitoare la necesitatea unei guvernări mondiale.

Lucrarea se structurează în trei părți. În prima parte, cea mai amplă, de altfel, se face o originală trecere în revistă a principalelor forme de guvernare pe care le-a străbătut omenirea de-a lungul istoriei până în prezent, acordându-se câte un capitol fiecăreia dintre acestea. În partea a doua, autorul face analiza situației actuale din punct de vedere al sistemelor de guvernare și al potențialelor pericole ce amenință existența umanității, dar face și descrierea scenariului considerat probabil pentru viitorul apropiat. A treia parte creionează atât o imagine a unui guvern mondial ideal, cât și instrumentele necesare pentru ca acesta să devină realitate.

Referindu-se la formele de guvernare din primele milenii ale istoriei omenirii și până la începutul erei noastre, autorul are mai întâi în vedere variatele forme în care este concepută Divinitatea.

În privința perioadei cuprinse între 1600-1815, autorul afirmă că centrul de influență al lumii migrează spre spațiul atlantic, guvernat mai întâi de navele olandeze, apoi de cele britanice. Este vremea în care mari gânditori precum François Voltaire, Hugo Grotius, Sully, avansează teorii referitoare la: pace ca un bun public mondial, libera circulație, o libertate fundamentală; fraternitate, *imperiul libertății* - fundament al identității americane; Revoluția franceză care propune un proiect de Declarație a drepturilor omului. Este epoca în care Napoleon vorbește despre o *Asociație europeană* cu moneda unică, formată în jurul unui *Cod European*; Emmanuel Kant elaborează proiectul unei conduceri unice a speciei umane, o federație liber consimțită a popoarelor republicane; și este contrazis de Georg Hegel care considera războaiele și tiraniile ca

episoade necesare realizării unui ideal absolut, unificarea omenirii. Congresul de la Viena (1815), conferința a statelor europene, reprezintă, în opinia autorului, un prim pas în recunoașterea contractului între națiuni ca un factor ordonator al lumii.

Attali arată consideră că între anii 1815-1914 își fac apariția primele forme de guvernare mondială. Este un moment în care Marea Britanie reprezintă prima putere a lumii, atelierul globului, cu o strivitoare superioritate tehnică și o stăpânire indiscutabilă a mărilor și oceanelor. Progresul științific aduce cu sine întrebări asupra egalității (în 1883, *Abolition Bill* înlătură sclavagismul). Liberul schimb comercial pare o modalitate de a șterge frontierele și a promova fraternitatea între oameni. Victor Hugo se referă la apariția unor *State Unite ale Europei* și apoi a unei *Republici Universale*. Nume de răsunet în lumea instituțiilor internaționale, Henri Dunant fondează în 1863 *Comitetul Internațional al Crucii Roșii*. Tot el propune crearea unei Curți Internaționale de Justiție pentru rezolvarea conflictelor internaționale.

După această prezentare a realității istorice și ideologice, autorul se referă, în a doua parte, la comunitatea internațională de astăzi, la interdependența crescândă a locuitorilor globului, dar și la lipsa unor statistici naționale și mondiale care să contribuie la construirea conștiinței de sine a umanității.

Plecând de la complexitatea datelor prezentate, autorul consideră că nu poate furniza decât un pronostic sumbru pentru viitorul omenirii. Scriitorul francez se adâncește într-o analiză atentă și bine documentată a factorilor care pot contribui la instaurarea unui haos la nivel mondial.

Attali susține că nici un stat nu va avea suficientă putere fiscală să reziste unei singure economii globale de piață, în care capitalul și strategia întreprinderilor private vor fi din ce în ce mai puțin legate de un stat anume. Va rezulta o piață mondială fără un stat mondial, amenințând astfel însuși dreptul la proprietate și lăsând frâu liber dezvoltării economiei. Alături de această posibilă evoluție, autorul vede și o serie de riscuri mondiale pe care le împarte în: probleme locale ce se pot extinde la nivelul întregului glob

(imposibilitatea deținerii controlului asupra maselor monetare emise va conduce la inflație mondială, imposibilitatea controlului demografic, pandemiile, migrațiile, războaiele cu efect de domino, convenționale sau nu) și probleme prin esență planetare (lipsa de materii prime, lipsa dezvoltării noilor tehnologii de producere a energiei, distrugerea naturii, șocul climatic, impactul cu un asteroid) ș.a. Autorul creionează o imagine a anului 2030 în care rolul de protecție al statului va fi luat de sistemul de asigurări, iar populația își va căuta refugiul în industria de divertisment. Ajungându-se aici, piața liberă și democrația vor fi considerate principalii vinovați, dându-se astfel frâu liber ideologiilor totalitare.

În prima secțiune a celei de a treia părți a lucrării, se face referire la o modalitate ideală de guvernare a lumii. Autorul are ca punct de plecare necesitatea constituirii unui organism pentru supraviețuirea umanității, necesitate condiționată de faptul că nici un stat, oricât de puternic, nu are resursele necesare rezolvării problemelor cu care se confruntă lumea contemporană. Totodată, interesele generale ale planetei reclamă măsuri ce ar putea contrazice interesele individuale ale unor state. Jacques Attali vorbește pe larg despre dezbaterile teoretice ce are loc privind o modalitate ideală de guvernare a lumii, oferind cititorului propria soluție. Aceasta constă dintr-o guvernare federală (simetrică sau asimetrică) ce adoptă un *Cod mondial* superior constituțiilor naționale și care dispune de mijloace pentru a face respectat acest nou cod. Astfel, autorul insistă asupra formării unui Parlament mondial care să voteze legile necesare, un Guvern mondial pentru a asigura implementarea lor, o Putere judecătorească mondială care să pedepsească încălcarea legilor și o Constituție mondială.

Ultima secțiune a cărții abordează în mod realist măsurile ce pot fi luate pentru o mai bună guvernare a lumii. În opinia autorului, aceste

măsuri ar deveni actuale numai în cazul unui nou război mondial sau a unei catastrofe naturale. Nemulțumit de încercările de reformare a instituțiilor internaționale desfășurate până în prezent, economistul francez propune zece măsuri necesare în vederea edificării unei guvernări mondiale: folosirea modelului oferit de guvernele federale existente; o schimbare de mentalitate - conștiința apartenenței la o specie aflată în pericol; receptivitatea permanentă la modificările survenite la nivelul factorilor esențiali de supraviețuire ai umanității; elaborarea unui *Codex mondial* care să sistematizeze textele tuturor tratatelor internaționale aflate în vigoare, dar și crearea de mijloace pentru a le face respectate; realizarea unei mai bune integrări regionale și culturale, care să aibă în vedere problemele sistemice mondiale; reformarea instituțiilor internaționale în vederea transformării lor în instituțiile ideale amintite mai sus; constituirea unui organism care să monitorizeze evoluția riscurilor sistemice mondiale; constituirea unei *Alianțe pentru democrație* dotată cu mijloacele necesare pentru a facilita accesul la democrație; impozite specifice pentru furnizarea resurselor necesare realizării celor zece măsuri; organizarea de referendum-uri mondiale pe teme date și a unui *forum virtual* al lumii.

Autorul realizează o argumentare densă și de mare profunzime a ideilor originale regăsite în paginile cărții. Lucrarea reprezintă un exercițiu al regândirii rolului guvernelor lumii actuale, argumentele istorice adăugându-se celor statistice, și ele produsul unui intens proces de selecție a datelor relevante. Raționamentul omului de știință ne conduce cu claritate de-a lungul întregii cărți, care va rămâne, în opinia noastră, un reper pentru cei interesați de problema unei noi ordini internaționale.

Ana-Maria Beșteliu

LEGAL CULTURE AND LEGAL TRANSPLANTS
INSTITUTO DE INVESTIGACIONES JURIDICAS, MEXICO, 2012, VOL. I-II,
1120 PAGINI

Recent a apărut, în două volume, lucrarea „Legal Culture and Legal Transplants” „La Culture Juridique et l’Acculturation du Droit”, sub egida International Academy of Comparative Law, Universidad Nacional Autonoma de Mexico și Centro Mexicano de Derecho Uniforme, tipărită de

Instituto De Investigaciones Juridicas cu o introducere de prof. George A. Bermann, președintele Academiei Internaționale de Drept Comparat (AIDC) și avându-l ca editor pe Jorge A. Sanchez Cordero, membru AIDC. Cele două volume sunt consacrate rapoartelor din cadrul

lucrărilor celui de al XVIII-lea Congres al Academiei Internaționale de Drept Comparat din Washington D.C. În acest context este analizată migrația instituțiilor juridice ca fenomen repetitiv și extrem de previzibil în această epocă a globalizării care, în opinia raportorilor, va dăinui. În consecință, concluziile rezultate din analizele anterioare care afirmă puritatea sistemului juridic au fost infirmate în urma constatării stării actuale a sistemelor juridice din întreaga lume. Chiar pe aceste schimbări se bazează cartea de față ce evidențiază modul în care mișcările sistemelor juridice au fost transformate de către inter-legalitate sau inter-normativitate.

Totalitatea analizelor efectuate de cercet. șt. Augustine Parise, jud. J.C. Gibson, prof. Attila Marmathy, membru al AIDC ș.a., cuprinse în cele două volume, reprezintă credem, un exemplu clar asupra dificultății definirii conceptelor, precum și a modului de utilizare a acestora. Se poate spune că s-a ajuns la un consens, și anume că dreptul și cultura sunt încorporate. Există însă foarte puține căi comune pentru a determina sau măsura această îmbinare. Cultura și cultura juridică trebuie privite ca un

fenomen schimbător și schimbabil. Cultura juridică, ca și alte aspecte ale culturii, se poate și ea baza pe imaginar sau pe tradiții care au apărut într-o perioadă anterioară, în trecut. Tocmai acesta este și scopul cărții pe care o prezentăm și anume acela de a afla mecanismul îmbinării dintre cultură și cultura juridică. Remarcăm și prezența raportului național român al prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu, membru AIDC, și al prof. univ. dr. Monna Lisa Magdo Belu, în care se analizează valoarea universală a dreptului comparat și este prezentată cu mare atenție situația creată după căderea zidului Berlinului și prăbușirea sistemului de drept socialist, precum și întoarcerea statelor la sistemele de drept din care făceau parte. Așa cum se subliniază în carte, majoritatea statelor, printre care și România, au revenit la sistemul de drept romano-germanic care ocupă un loc important în lumea contemporană.

Cartea, de o valoare științifică incontestabilă, prezintă un mare interes pentru juriștii preocupați de evoluția dreptului, a culturii juridice, a culturii drepturilor omului în secolul XXI.

Daniela Albu

PASCAL FONTAINE, L'UNION EUROPÉENNE, HISTOIRE, INSTITUTIONS, POLITIQUES, ÉDITION DU SEUIL, PARIS, 2013, 382 PAGINI

Lucrarea pe care o prezentăm este o ediție revăzută și adăugită a volumelor „L'Union européenne” (1994), „La construction européenne de 1945 à nos jours” (1996), „L'Union européenne (2012)” publicate de autor la aceeași editură.

De data aceasta, în actualizarea datelor utilizate, autorul, Pascal Fontaine, profesor la Institutul de Studii Politice din Paris a fost asistat de Aymeric Bourdin, diplomat al aceleiași institut.

În lucrare se subliniază faptul că Uniunea Europeană de astăzi s-a născut dintr-o concepție morală a fondatorilor ei asupra relațiilor internaționale. Este vorba de Robert Schuman, ministrul francez al afacerilor externe, al cărui destin personal așa cum se arată în carte a fost legat de avatarurile conflictului franco-german și de Jean Monnet, economist și diplomat francez de renume, care a redactat cu un grup de specialiști un document ce reprezintă baza Planului Schuman – Monnet care avea să deschidă calea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, cu primele sale instituții, care se află de fapt la baza Uniunii Europene de astăzi. Desigur, nu trebuie uitat că

alături de ei, ca fondatori ai unității europene, s-au aflat și Konrad Adenauer, Paul-Henri Spaak, Alcide De Gasperi și Altiera Spinelli etc.

În continuare, se arată că pentru a se ajunge la Uniunea Europeană din prezent, în care există libera circulație într-un spațiu fără frontiere interioare, în care se utilizează aceeași monedă, în care individul beneficiază de aceeași protecție în calitate de cetățean al unui spațiu democratic și de consumator al unei piețe unificate este percepută de tinerele generații de astăzi ca un lucru firesc, a fost necesar un efort susținut, de peste șase decenii, al celor ce au crezut într-o Europă unită.

După ce se explică de ce era nevoie să se creeze Uniunea Europeană, cum a fost posibilă elaborarea unei Constituții europene, cum s-a impus forța dreptului, cum a fost redus deficitul democratic, cum s-a creat spațiul public european, care sunt perspectivele și limitele Europei „cu mai multe viteze”, care sunt orizonturile „structurante” pentru viitorul Uniunii Europene, sunt prezentate în carte limitele din aria geografică și din aria de competențe a Uniunii Europene.

În continuare, profesorul Pascal Fontaine, care de altfel a fost ultimul asistent al lui Jean Monnet, considerat părintele Europei unite, se ocupă de momentele în care a cunoscut îndeaproape construcția europeană. Este vorba de perioada creării primelor organizații economice europene, dar și de aceea a tentativelor eșuate de creare a unei Comunități europene de apărare, precum și de epoca dezbaterilor politice asupra evoluției Europei ce au avut loc în timpul lui Charles de Gaulle, din perioada 1958-1969, de relansările economice din 1957 și din 1969 dar și de „șantierul instituțional al Uniunii Europene (1974-2014) ”.

Autorul se referă de asemenea la lărgirile spre nord (1973), spre sud (1981-1986) lărgirea care a cuprins Austria, Suedia și Finlanda (1995) și lărgirea care a cuprins 27 state din Europa centrală, orientală și mediteraneană încadrate în lucrare în „Big-bang”-ul din 2004-2007.

Capitole speciale sunt consacrate în lucrare instituțiilor actuale ale Uniunii Europene, finanțelor Uniunii, contribuției Uniunii Europene la guvernarea mondială, apărării europene, pieței interioare, uniunii economice și monetare, politicilor de solidaritate, dimensiunii sociale, politicii de inovare și de creștere, justiției și afacerilor interne. Desigur, drepturile omului constituie o preocupare pentru autor pe tot parcursul cercetării sale.

Ultimul capitol al lucrării este intitulat „De la Europa cetățenilor la cetățenia europeană”. În acest cadru se subliniază că „părinții fondatori ai Comunității au dat toate șansele lor popoarelor, creând condițiile unei păci solide și durabile, favorizând schimbările și dialogul, dând spațiul întreprinderilor colective și individuale” și se arată că, așa cum spunea Jean Monnet „a face Europa înseamnă a face pacea”. Ceea ce ni se pare demn de reținut este evidențierea ideii lansate tot de Jean Monnet că „noi nu coalizăm state, noi unim oameni”.

Așa cum precizează profesorul Pascal Fontaine, pe soclul rezistent al solidarităților concrete, reprezentat de realizările comunitare din domeniul economic, se află învingătorii și învinșii din al II-lea război mondial care și-au întins mâna evocând un destin comun, marcat de credința în oameni, de încredere în progresul la care vor ajunge împreună.

În condițiile în care toate statele membre ale Uniunii au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului din 1950, iar statele Uniunii

Europene și Carta drepturilor fundamentale, s-a creat o uniune care este conștientă de patrimoniul său spiritual și moral, care se întemeiază pe valorile indivizibile și universale ale demnității umane, ale libertății, egalității și solidarității și care este așezată pe principiul democrației și principiul statului de drept. Ea situează persoana în inima acțiunii sale, instituind cetățenia Uniunii și creând un spațiu de libertate, de securitate și de justiție. După prezentarea Cartei, autorul se referă la alte subiecte de mare interes pentru domeniul drepturilor omului, cum ar fi inițiativa cetățenilor, dreptul la muncă și mobilitatea în cadrul Uniunii, drepturile lucrătorilor migranți, drepturile lucrătorilor independenți, drepturile lucrătorilor detașați în cadrul unei prestări de servicii, drepturile și libertățile funcționarilor publici, dreptul de ședere pentru persoanele care nu au statut de lucrători, dreptul de vot etc. O atenție deosebită este acordată dreptului la educație, la formare profesională ș.a. în Uniunea Europeană, de la Tratatul de la Maastricht până în 2020, cu prezentarea temeiului juridic și a cadrului strategic.

Considerăm demnă de reținut prezentarea în lucrare a „Pactului european pentru tineret”, cu specială referire la „reconcilierea Uniunii Europene cu tineretul”. Pactul, așa cum arată autorul urmărește să integreze dimensiunea „tineret” în ansamblul de instrumente și de priorități ale Uniunii Europene. La realizări concrete ale Uniunii în privința programelor pentru tineret autorul prezintă, alături de alte proiecte, programul Erasmus de care, de la lansarea sa în 1987 și până în 2012 au beneficiat în jur de 3 milioane de tineri. Programul s-a extins la cooperarea între instituții de învățământ superior și întreprinderi și între instituții europene și instituții din state terțe.

Este interesant și modul în care se prezintă în lucrare procesul Bologna, de construire a unui spațiu european de învățământ superior, dar și cetățenia activă a tinerilor europeni, care se realizează prin acțiuni de solidaritate, pe bază de voluntariat.

Volumul este deosebit de util, în opinia noastră, atât a specialiștilor în domeniul politicilor europene, al dreptului european, al protecției juridice al drepturilor omului pentru studenți, dar și oricărui cetățean european interesat de evoluția construcției europene și de politicile care privesc astăzi, zi de zi, peste 500 de milioane de cetățeni.

Petru Emanuel Zlătescu

**ADRIAN BULGARU, STANDARDE ȘI MĂSURI LA NIVEL NAȚIONAL ȘI EUROPEAN
PRIVIND PROTECȚIA INTERNAȚIONALĂ ÎN MATERIA AZILULUI, EDITURA PRO
UNIVERSITARIA, BUCUREȘTI, 2013, 240 PAGINI**

Volumul prezintă o temă deosebit de importantă, în primul rând datorită caracterului umanitar al ei și în al doilea rând ca urmare a atenției de care se bucură atât la nivel internațional, cât și la nivel european și național. Ea constituie o prioritate ca urmare a numeroaselor crize care au avut loc pe plan internațional în ultimii ani și care au generat valuri de persoane ce sunt în căutare de protecție internațională, și care au creat mari probleme în gestionarea fenomenului pentru guvernanți, fapt ce demonstrează necesitatea tratării acestei instituții cu mult interes și profunzime.

Lucrarea, reprezintă o analiză complexă a instituției azilului pornind de la o apreciere a evoluției sale și mergând până la prezentarea în detaliu cu privire la nivelul la care a ajuns, precum și a modului în care funcționează instituțiile menite să gestioneze fenomenul, a cadrului teoretic al normelor și instituțiilor existente, a eficienței lor în contextul evoluției actuale. Autorul prezintă măsurile luate în vederea creării unui sistem european comun de azil în cadrul unui spațiu de libertate, securitate și justiție în Uniunea Europeană.

Pornind de la faptul că adesea se face o confuzie între migranți și imigranți, între solicitanți de azil, azilanți și refugiați, între statutul de refugiat și dreptul la azil, autorul a analizat aceste noțiuni, încercând să dea o nouă definiție azilului.

Remarcăm, de asemenea, prezentarea în carte a evoluției legislației române din domeniul sistemului de protecție pentru cetățenii străini, în special pentru aceia care solicită protecție internațională, avându-se în vedere bunele practici existente la nivel european precum și modul în care România a acționat pentru dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional, în scopul construirii unui sistem de azil funcțional și în susținerea participării străinilor care au obținut o formă de protecție în țara noastră la procesul de acomodare socială și culturală, contribuind astfel la dezvoltarea unor relații armonioase bazate pe încredere și responsabilitate între aceștia și societatea românească.

Este evidențiat, totodată, faptul că autoritățile române au reușit în ultimii ani să realizeze armonizarea cadrului legislativ național cu prevederile legislației europene, căutând să

identifice aspectele negative, deficitare ale modului în care alte state europene au gestionat problematica migrației, astfel încât să evite apariția pe viitor a unor astfel de probleme în țara noastră.

De altfel, după ce arată cât de importantă a fost crearea unui sistem european comun de azil în cadrul spațiului european de libertate, securitate și justiție, prin care se urmărește asigurarea unor condiții optime de primire pentru solicitanții de azil, facilitarea accesului în cadrul procedurii de azil și responsabilizarea statelor membre ale Uniunii Europene, autorul subliniază necesitatea asigurării calității condițiilor de primire, în sprijinul solicitanților de azil. În acest sens, pentru a oferi unele soluții privind îmbunătățirea condițiilor de primire în cadrul sistemului de azil din țara noastră, sunt prezentate facilitățile de primire în unele state membre, numărul, capacitatea și locația unor astfel de centre și a celorlalte mijloace de primire, precum și analiza situației sociale a solicitanților de azil în centrele de primire.

Așa cum reiese din lucrare, în marea majoritate a statelor membre ale Uniunii Europene, politica de primire a solicitanților de azil pe întreaga durată a procedurii de azil tinde să fie centralizată, aspect evidențiat și prin delegarea responsabilității financiare și de asemenea, prin organizarea primirii refugiaților și solicitanților de azil, de către o entitate centralizată (de obicei, guvernamentală) cu toate că, aceasta implică adesea cooperare cu instituțiile locale, federale și/sau naționale.

Statele au adoptat dispoziții naționale de protecție care depășesc domeniul de aplicare al Directivei Uniunii Europene privind standardele minime pentru primirea solicitanților de azil.

Autorul pune la dispoziția celor interesați, de asemenea, informații privind două sisteme de azil diferite, și anume un sistem național de azil (România) și unul federal, mai complex (Belgia).

Considerăm că volumul prezentat este deosebit de util specialiștilor în domeniul drepturilor omului și a dreptului umanitar, mai ales dacă avem în vedere că se înscrie în una din temele prioritare de cercetare ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene pentru perioada 2013 – 2017.

Gheorghe Pârvan